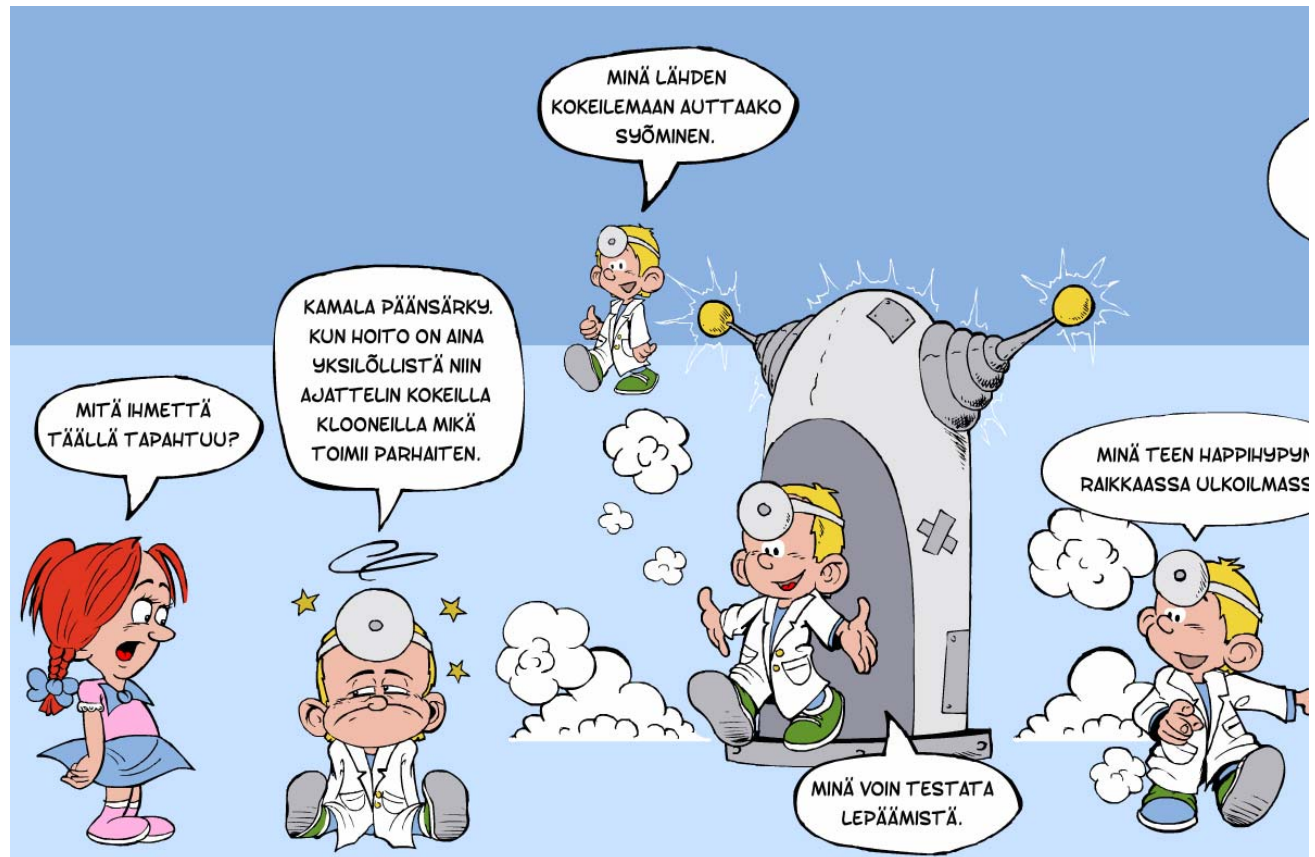

JULKAISTU NUMEROSSA 4/2018
FIMEAN TOIMINTA

Lääkekasvatussivusto tarjoaa tietoa lääkkeiden oikeasta käytöstä

Päivi Kiviranta, Katri Hämeen-Anttila, Katja Lindgren-Äimänen / Kirjoitettu 3.1.2019 / Julkaistu 15.1.2019

Kuvitus: Tommi Backgren

Lääkekasvatus on lääkkeiden oikean käytön opettamista lapsille. Lääkekasvatussivusto www.laakekasvatus.fi tarjoaa valmista opetusmateriaalia peruskoulun opettajille ympäristöopin ja terveystiedon tunneille. Lisäksi sivustolla löytyy yleistietoa lääkkeistä ja tyypillisistä lasten sairauksista meille jokaiselle. Koululaiset pääsevät pelaamaan sivustolla omaa TroppiOppi-peliä. Suomenkielisen sivuston rinnalla toimivat ruotsinkielinen ja suppeampi englanninkielinen sivusto. Sivustoa ylläpitää Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea.

Miksi lapsille pitäisi opettaa lääkkeiden oikeaa käyttöä?

Lääkkeet ovat olennainen osa terveyden- ja sairaanhoitoa. Jokainen joutuu käyttämään lääkkeitä jossain elämänsä vaiheessa, ja joskus lääkkeiden käyttö voi olla elintärkeää.

Lapsilla on lääkkeitä ja niiden käytöstä usein jo kouluun tullessaan asenteita ja käsityksiä, jotka pohjautuvat arkipäivän kokemuksiin. He saattavat suhtautua lääkkeisiin varauksellisesti ja heillä voi olla jopa pelkoja niitä kohtaan. Lasten olisikin hyvä oppia, että lääkkeitä tarkoituksenmukaisesti käyttämällä niistä saadaan parhaiten hyödyt, ja on mahdollista välttyä haitoilta.

Tärkeimmät lääkekasvatussivujen viestit lapsille ovat:

- Ota ennen lääkkeen käytön aloittamista selvää, mikä on tarkoituksenmukaisin hoitokeino vaivaasi. Se voi olla myös lääkkeetön hoito.
- Ota ennen lääkkeen käytön aloittamista selvää, miten oma lääkkeesi pitää ottaa. Yksinkertaiseen tablettilääkitykseenkin liittyy monia huomioitavia asioita.
- Tunne omat sairautesi (esim. allergiat) ja niiden mahdolliset vaikutukset lääkkeiden käyttöön.
- Ole aktiivinen ja kysy, jos jokin lääkkeen käytössä tai voinnissasi mietityttää!

Kenelle lääkekasvatussivusto on tarkoitettu?

Lääkekasvatussivusto on tarkoitettu peruskoulun opettajille lääkekasvatuksen tueksi. Sivustolta löytyviä opetusideoita ja materiaalia voi hyödyntää myös toisen asteen oppilaitoksissa. Sivuilla on sisältöä myös lapsille ja lasten vanhemmille.

– Olemme olleet mukana kehittämässä Fimean lääkekasvatussivuja tutkimustietoon pohjautuen. Monet lääkekasvatussivujen oppimistehtävistä pohjautuvat SSI-menetelmään, joka linkittää oppisisällöt luontevasti oppilaan arkielämään ja tekee opiskelun kohteena olevista asioista merkityksellisiä oppilaille. Olemme esitelleet sivuston oppimistehtäviä opettajaopiskelijoille sekä hyödyntäneet sivuston harjoitustehtäviä luokanopettajakoulutuksessa. Kokemuksemme mukaan lääkekasvatussivusto sopii peruskoulun luokka-asteille 1–9 ympäristöopin, biologian sekä terveystiedon opetukseen, toteavat **Anu Hartikainen-Ahia ja Sirpa Kärkkäinen** Soveltavan kasvatustieteen ja opettajankoulutuksen osastolta Itä-Suomen yliopistosta.

Mitä lääkekasvatussivustolta löytyy?

Lääkekasvatus.fi sisältää valmiita eri luokka-asteille sopivia tehtäväideoita ja opiskelukokonaisuuksia peruskoulun opettajien käyttöön. Luokkien 7–9 tehtävät ovat sovellettavissa myös toisen asteen opetukseen esimerkiksi lukioissa. Sivuilta löytyy myös perustietoa meille jokaiselle siitä, mikä on lääke ja miten käytät lääkettäsi oikein. Lisäksi siellä on tietopaketti tyypillisistä lasten sairauksista.

Koululaisille sivulta löytyy oma TroppiOppi-peli, jossa pääsee heittämään virtuaalisen lääkärintakin olalleen ja parantamaan TroppiOppi-potilaita heidän erilaisista vaivoistaan. Koululainen pääsee pohtimaan muun muassa, mitä tehdä, kun pääätä jomottaa tai kuume nousee sekä mihin kaikkeen liikunta ja syöminen voivatkaan auttaa.

– Pidin apteekkiproviisorina lääkekasvatustuokion eskarilaisille jokunen vuosi sitten. Oli helppo ja mukava pohjata käynti valmiiseen, laadukkaaseen ja ikätasoiseen materiaaliin. Nyt apteekkarina aloitettuani olemme henkilökunnan kanssa suunnitelleet lääkekasvatusta paikalliseen eskariin, ja ideana on, että eskarilaiset tulisivat sen jälkeen tutustumiskäynnille apteekkiin. Virittelemme parhaillaan lääkekasvatusajatusta myös paikkakunnalla sijaitsevaan vastaanottokeskukseen liittyen, kertoo apteekkari **Anna Nurmi** Punkalaitumen apteekista.

Päivi Kiviranta

Lääkeainekemisti, FT
Kehittämissuunnittelija, Fimea

Katri Hämeen-Anttila

FaT, dosentti
Tutkimus- ja kehittämisspäällikkö, Fimea

Katja Lindgren-Äimänen

VTM
Viestintäpäällikkö, Fimea

LISÄÄ AIHEESTA

Miten tunnistat laillisen lääkemainoksen?

(http://sic.fimea.fi/verkkolehdet/2018/4_2018/palstat/miten-tunnistat-laillisen-laakemainoksen-)

Lääkkeiden käytön ja kustannusten kehitystä seurataan indikaattoritiedon avulla

(<http://sic.fimea.fi/verkkolehdet/2018/2018/palstat/laakkeiden-kayton-ja-kustannusten-kehitysta-seurataan-indikaattoritiedon-avulla>)

Lääketietoa Fimeasta

(<http://sic.fimea.fi/verkkolehdet/2018/2018/sic-lehti/laaketietoa-fimeasta>)

KIRJALLISUUTTA

Hämeen-Anttila K, ym. **Developing a medicine education program in Finland: Lessons learned.** Health Policy 2006; 78: 272–83.

Hämeen-Anttila K, ym. **Kokemuksia lasten lääkekasvatuksesta.** Fimea kehittää, arvioi ja informoi julkaisusarja 1/2013.

(https://www.fimea.fi/tietoa_fimeasta/julkaisut)

Kainulainen M, ym. **Yhteistyö apteekkien ja koulujen välillä – kokemuksia farmasian opiskelijoiden toteuttamasta lääkekasvatuksesta osana apteekkiharjoittelua vuosina 2014–2016.** Dosis 2018; 188–209.

Keinonen T, ym. **Neljäsluokkalaisten näkemyksiä lääkkeitä ja lääkkeiden käytöstä – laadullinen tutkimus koulujen lääkekasvatuksen kehittämiseksi.** Dosis 2015; 1: 25–35.

Kärkkäinen S, ym. **An internet-based medicine education intervention: fourth graders' perspectives.** Education Sciences 2017; 7 (2): 46.

Siitonen P, ym. **Medicine education as a part of health education—the implementation in Finnish comprehensive schools.** Int J Health Promot Educ 2014; 52(2): 90–104.